

non nisi ad ipsorum fructuum ratam teneri, excomparando etiam id, quod durante dicta dilatio...

PISTORIEN. FRUCTUUM PRO ILLIS DE ROSSIS CUM HEREDIBUS JACOBI PARDINI.

Responsum pro veritate extra Curiam.

Demanda per iudicem adjudicatione aliquorum bonorum debitoris ad favorem creditoris, si postea idem debitor, vel eius haeres eadem bona vendat dilata solutione pretii sub conditione fructuum recompenfatorum...

SUMMARYUM.

- 1 Facti series. 2 Fructus rei adjudicanda debentur ei, cui adjudicatio fieri debebat. 3 De cessante fructibus debiti deliberatorio...

D I S C. XXIV.

Ornato concursu creditorum in bonis hereditariis Jacobi Partini, prodit sententia graduatoria...

Isti erant praecedebant, quod pro rata dictae domus eius in vim dictae sententiae adjudicanda...

Contrarium pro veritate per eosdem de Rossis consultus, respondit verius videri, quoniam ista quaestio non erit cum

emptore volente ab huiusmodi fructuum solutione se excusare, & cui regula juris resistit, habendi eodem tempore rem, & pretium contra aequitatem...

Et quamvis in casu posteo per Marefcort. dist. cap. 133. & Leotar. de usur. q. 78. n. 18. & 19. relata praefata Auctoritatis sententia, contrarium sentire videatur...

Nulatenus vero in creditore concurrere videbatur dicti praedii venditi dominium, cujus ratione huiusmodi fructus tanquam eius seguela debentur...

Et in specialibus terminis sententiae, seu mandati de adjudicando, ut non importer adjudicationem, neque transferat dominium...

Multo magis ac indubitanter in hac facti specie, ex duplici notabili circumstantia impeditiva translationis dicti dominii, Una quod dictum mandatum de adjudicando...

Ira enim neque consensus erat certus, ob voluntatem, ut satisfactio prius sequeretur ex dicto altero pretio; Neque aderat res certa, cum mandatum esset adjudicari tantum ratam...

Neque praemissis obstat videbatur firmata per Rotam a. dec.

d. dec. 528. par. 2. rec. & in aliis collectis per Mangill. dicta quae. 162. num. 13. & 14. quoniam omnes procedunt in terminis ad iudicationis effectum...

Dux autem considerationes ad favorem dictorum creditorum cadere videbantur, Una damorum, & interesse ob illicitam alienationem, quam heredes fecerant rei non suae...

Mouisset alteram, quia cum adhuc esset res in ambiguo non certificatum conditionem, quod satisfactio sequi potuerit ex domas venditae pretio...

ROMANA INTERUSURIORUM PRO ANGELO ANDOSILLA CUM VANNIO.

Causa disputata coram A. C. & concordata.

An, & quando emptori debeantur fructus recompenfativi ad terminos l. curabit, pro pretio soluto venditori, qui rem non tradidit.

SUMMARYUM.

- 1 Facti series. 2 Dispositio l. curabit, sicuti procedit favore venditoris, ut etiam favore emptori. 3 Consuetudo cedulae...

D I S C. XXV.

Vendit D. Vannio Andossilla quasdam domos suorum majorum fideicommissio subiectas, recepto pretio mediante ordine directo Sac. Monti Pietatis...

pretio in dicto ordine contento, sibi debitoris esse fructus recompenfativos ad ratam illorum fructuum, quos perciperit ex bonis venditis...

Pro auctore scribens, fundatam dicebam eius intentionem, quia licet text. in d. l. curabit, loquatur favore venditoris contra emptorem retinentem rem & pretium...

Scribentes in contrarium, non negabant huius propositio-nis veritatem, Impugnabant vero applicationem ob non verificatam eam circumstantiam, quod venditor eodem tempore haberet rem, & pretium...

Et licet adduceretur in contrarium auctoritas Galeor. lib. 4. 2. contro. 10. dicebam tamen de hac auctoritate haberi non debere actionem, cum esset scribens ad causam, seu pecuniam cum succumbentia...

Et quamvis in materia creationis censuum, ubi pro forma requiritur pecunia numerata, constituit videatur differentia inter ordinem, & cedulam, quoniam hoc secundo casu; ubi venditori, vel debitori traditur cedula...

tionis eorumdem bonorum pro rata conventa quantitati... Card. de Luca, lib. 5. tit. 2. q. 2. §. 2. ubi dicitur...

MARSICANA LEGATI PRO THOMASETTIS CUM PP. CONGREGATIONIS SCHOLARUM PIARUM.

- Causa disputatus coram Arbitris. An & quando pro legato quantitas debeantur per heredem moruorum usurarum... 1. Facti series. 2. Usura legatorum statuta de iure civili sunt...

DISC. XXIX.

Thomasettus, scriptis heredibus eius ex fratre nepotibus, illos gravavit ad solvenda scuta 10. mill. retrahenda...

spatio habitae essent, haeredes autem, vel ipsomet fructus... Card. de Luca, lib. 5. tit. 2. q. 2. §. 2. ubi dicitur...

Scribentes pro dictis PP. actoribus, procedendo cum opinionibus in Romana Curia receptis... Card. de Luca, lib. 5. tit. 2. q. 2. §. 2. ubi dicitur...

Constitutum tamen fundamentum in limitatione tradita per Gratian... Card. de Luca, lib. 5. tit. 2. q. 2. §. 2. ubi dicitur...

Alia etiam magis convincenti ratione ponderata, quod legatarius non obtinere dicto investimento... Card. de Luca, lib. 5. tit. 2. q. 2. §. 2. ubi dicitur...

lois extrinseci resultant ab extractionibus, dum emissio... Card. de Luca, lib. 5. tit. 2. q. 2. §. 2. ubi dicitur...

Ad quod ponderabam in familiis, quo habemus in haeredem gravato investiente in familia, vel alio effectu nomine proprio...

Idemque in tutore, vel alio administratore erogante sub proprio nomine, abque testatoris voluntate pecuniam pupillarem negotiationibus...

Ac etiam habemus in haerede gravato erogante pecuniam in merces, & negotiationibus, quoniam si id agit ex praescepto testatoris...

Dicebam auctorem praesatum in hoc inniti auctoritati, Pauli de Castro, conf. 125. lib. 1. id est ad huius auctoritatis limites...

esser ipsius legatarii. Quinimo etiam hares investimentum non fecisset, tenebatur ad fructus tanquam damnus...

Tunc autem, ultra proximè insinuatam causam investimenti per testatorem in iure, in quo id indefinitè procedit, abque aliqua pie causa specialitate, considerabam Ecclesiam, vel pie causam favorem in proposito attendendum esse...

ADNOT. AD DISC. XXIX. cum plurib. seqq. SANCTI JOSEPHI.

De usuris legati, vel donationis ex praescepto, seu voluntate testatoris, aut donationis agitur infra, discurs. 38.

NEAPOLITANA LEGATI PRO JOANNE ANTONIO CARAFFA CUM CLERICIS REGULARIBUS MINORIBUS SANCTI JOSEPHI.

Causa disputatus coram A. C. & resolutus pro Joanne Antonio.

De eadem materia usurarum, seu fructuum pro legato quantitatis ad favorem Ecclesiae, vel pie causae, Et quatenus non debeantur, an de facto, & voluntarie soluti ipsius Ecclesiae Administratores...

SUMMARIUM.

- 1. Facti series. 2. Quod Bulla Pii de censibus sit servanda in Regno Neapolitano... 3. Licet census sit nullus, adhuc debentur fructus tanquam damnus & interesse remissive...

D I S C. XXX.

L Uctoria Cataffa de anno 1607. instituta herede Octavio fratre, illum gravavit ad solvendum ducatos 400. mill. erogandos in pias causas, quando & quibus declaratum fuerit per Petrum Religiosum, ejusdem testatrix etiam fratrem, quo illico declarante solvi debete ducatos 2500. quibusdam Ecclesie & piis locis, prompte sequitur fuit; Cumque post annum Officialis Fabricae S. Petri juxta facultates & stylum utrumque requisissent ad declarandum, & respectively ad implendum in residuo testatrix voluntatem, fiduciaris replicavit, adhuc purificatas non esse conditiones a testatrice praescriptas, & consequenter haeres declaravit non teneri, unde propterea dicti officiales ab ulterioribus molestiis abstinerunt. Post annos autem octo fiduciaris praedictis abstinuit ex praefato residuo spectate ad clericos regulares minores S. Iosephi ducatos 750. cum onere Missarum in perpetuum, declarando etiam a die mortis testatrix decursum esse interesse importans ducatos 375. Unde propterea in vim dictae declarationis curatores Joannis Antonii minoris, praefati Octavii interim defuncti, filii & haeredis, ex utraque summa fortis, & interesse infidelis constata importante ducatos 1075. imposuerunt censum ad rationem septem pro centenario, cujus fructus Joannes Antonius factus major multorum annorum spatio per solvit; Admonitus vero deinde de praefato contractu invaliditate, quodque propterea etiam foris principalis ita extincta esset, solutionem in futurum facere denegavit, atque cum prudenti praeventione, ipsos Clericos Regulares pro absolutoria a debito, ac repetitione indebiti soluti convenit in Tribunali Ecclesiastico Nuntii Apostolici, a quo per appellationem a quadam incidenti introduca causa coram A. C. ab isto post plures inspectiones prodit sententia dicto Joanni Antonio favorabilis, ipsum absolvendo a debito tanquam extincto, a qua sententia pendet appellatio in Rota.

In istis autem disputationibus, praesupposita etiam per scientes pro creditoribus nullitate contractus censuali ob defectum formae praescriptae per Bullam Pii V. quam in Curia absolutum est, omnino neglectis illorum Doctorum traditionibus, ac illorum Tribunalium secularium praxim servandam esse in Regno Neapolitano, ut advertitur supra in *Baren. census, disc. 17.* & pluries in sua materia *sub tit. de censibus;* Insistebant in eo quod spectato effectu id nil referret, quoniam ubi debitum, pro quo census impostus fuit, apertum est producere fructus, seu usuras ratione damnorum & interesse, tunc idem fructus ex ista ratione debentur, ut in specie firmatum fuit per Rotam in *d. Baren. Censu 16. Junii 1661. coram Verospio,* ubi concordantibus, & est propositio vera, quam Ego scribens pro debitor non negabam in genere, sive in abstracto in suis casibus distincte consideratis supra in eadem *Baren. disc. 17.* impugnabam tamen ejus applicationem ad casum.

Quare pro methodica controversiae tractatione, tres constituebam inspectiones: Primo an pro dicta sorte scilicet 700. deberetur interesse a die declarationis factae per fiduciarium citra; Secundo an idem interesse deberetur pro tempore praecedenti, ab illo scilicet mortis testatrix usque ad illud declarationis factae per fiduciarium, & an huic deferendum esset necne; Et tertio, quatenus etiam istud interesse, juxta fiduciarium declarationem deberetur, an illud esset alterius interesse productivum, mediante ejus conversione in sortem, ut sequitur fuerat.

Quatenus pertinet ad primum, quamvis Ego scribens pro debitor tanquam Advocatus, deducem eadem fundamenta, quae habentur in *Mariscana, disc. praecedenti* super usuris, vel accessionibus ex legato quantitatibus, cessantibus legitimis requisitis, non debendis, etiam favore Ecclesiae, vel pia causa, cujus favor, seu privilegium, adinstar minoris, vel pupilli, consistere solum videtur in mora irregulari, non autem in aliis, quoniam in materia usurarum ex juris Divini dispositione naturaliter, & intrinsece mala, privilegiata non debet esse Ecclesia, atque cultus est iustitiae & pietatis, atque privatorum exemplar esse teneri; Nilhilominus reflectendo ad veritatem, credebam post sequutam declarationem istud legatum esse fructiferum, ex eadem ratione insinuata in *dicta Mariscana* occasione responsum dati in *una Florentina*, quod scilicet ageretur de quantitate per necesse investiendi in bona stabilia, vel alios tutos effectus fructuosos, qui loco stabiliam habentur, stante annexo onere Missarum, quae singularis annis ex hujus legati fructibus ex testatrix voluntate celebrari debebant, unde propterea de

plano intrare videntur interesse recompenfativum illorum fructuum, qui percepti essent ex investimento, quod sequuta solutio debito tempore, absque dubio factum esset; Et sic mora haerediti non solvendo id quod ex privilegio more irregularis absque alia impetatione solvere debebat, fuit causa proxima, & immediata damni, & ne fructus perirentur; Atque cum hac distinctione recipienda videtur tradita per Marana *jun. respon. 14. par. 1.* ubi scribendo tanquam Fabricae Advocatus probare conatur cursum hujusmodi interesse, etiam ex legato quantitatibus, licet ipse procedendo cum opinione, quae ibi apud facultates habentur, non descendat ad has distinctiones.

Quo vero ad alteram inspectionem super interesse temporis praecedentis, eodem sensu veritatis retento, dicebam nullo pacto illud deberi, quoniam legatum non erat certum & parum, ita ut haeres illico agnovit esse illius debitorem, & susceptive elapso praefato tempore morosum, cum, ut supra, in hoc consistat Ecclesia, vel pia causa privilegium, ut scilicet incurrat mora etiam sine interpellatione aliam necessaria, cum in legato non interret regula textus in *magnum, C. de contrahen. & committen. stipulat.* quod dicit interpellari pro homine, ex eo quod haeres credere potest legatum non esse agniturum, ex iis, quae habentur in *Britania, seu Januam, sub tit. de feud. disc. 108.* sed sine mora tam regulari, quam irregulari absolutum est nullus usuras, vel interesse debere ad communiter notata in *l. lecta, ff. si cert. per. ex collectis* per Gregor. 4. num. 3. Gregor. & Add. *decis. 148.* & in his terminis pro absoluto admittitur apud Rovit. *dec. 90.*

De nulla vero nota haeres in proposito convinci poterat. Ego qua fiduciarium non declaraverat, an cui & in quos usus istud residuum solvendum esset, unde hic actus negativus ad illum excludendum adhuc sufficiens esset; Tum claritas ob alium actum positivum declarationis in supra ab eodem fiduciarium factae coram Officialibus Fabricae, quod adhuc purificatae non essent conditiones per testatricem desideratae, unde propterea dicti Officialibus ab ulterioribus molestiis abstinerunt pro legari implemento, & consequenter haereditas bona fides remanebat imdebitata.

Agnocebant scribentes in contrarium difficultatem, Verum replicabant praemissa recte procedere, quando ageretur de interesse, quod pereretur ex sola dispositione juris, ac ratione morae, secus autem in hac facti specie, in qua idem interesse debebatur ex declaratione facta per fiduciarium, cui deferendum esse instabant periode ac si ita demandatum esset ab ipsa testatrice, cujus voluntas ita per fiduciarium organum explicata dicitur ad text. in *l. Theopompus, ff. de dole. praescripta*, ubi communitur scribentes, & est recepta traditio, de qua in sua materia *sub tit. de testamentis & ultimis voluntatibus*; praesertim in *Perusina erectionis Canonicae*; Verum eodem sensu retento veritatis, quam etiam iudex agnovit, dicebam motivum nullam habere substantiam, quoniam si etiam ipsiusmet testatrix directum & expressum iudicium super usuris ex legato quantitatibus praestantibus non est attendendum ex deductis per *Leotar. de usur. qu. 18. & hoc eod. tit. frequenter*, multo minus in hoc deferendum est fiduciarium, cum non possit plus operari factio quam veritas, neque magis deferendum venit terti, cujus personam hujusmodi fiduciarium gerere dicitur, quam ipsimet principali; Potissime quia non intercedebat iuramentum, quod juxta magis communem, & acceptam opinionem per hujusmodi fiduciarium utpote testium personam gerentes praestandum est, ut ex traditione Bart. in eadem *l. Theopompus, num. 7. Caltr. conf. 54. n. 2. lib. 4. Martin. Andr. dec. 73. nu. 3. & 4. Romana honorum 4. Maii 1646. Arguell. Perusina erell. Canonic. 4. Maii 1665. confirmata 1. Febr. 1666. Carpinea, & habetur latius actum de materia in eadem *Perusina sub tit. de testamentis & ultimis volunt.**

Et clarius dum ipsemet declaraverat, quod adhuc non cessaret dies legati ob non purificatas conditiones a testatrice praescriptas. Et consequenter omnino improbabile videbatur, quod ipsa testatrix hujusmodi interesse omnino interim demandare voluerit; Atque in hac materia fiduciariorum, receptum quoque legit, verisimilitudinem attendendam esse, ex iis, quae habentur super istius deducta in *d. Perusina Canonicae*, & in supra allegatis decisionibus in ea causa editis coram Carpinea; Veritas tamen erat, quod stante falsa opinione illius regionis, ut pro quocumque debito, etiam ex causa mutui tanquam per quandam consuetudinem curat interesse, ista explicatio proveniret magis ab erronea opinione ejusdem fiduciarium, quod dictum interesse decurreret.

Hinc proinde opus non erat assumere tertiam inspectionem

S U M M A R I U M.

1. Falli solet.
2. An legatarius conditionalis defecta conditione faciat interitus fructus suos.
3. Ultra legatum de iure civili alias debita hodie de iure canonico non praestantur.
4. An debeantur Ecclesiae, vel pia causa legataria.
5. In quo Ecclesia, vel pia causa sit in hac materia privilegiata.
6. Quia ubi agitur de causa pia hinc inde.
7. Quando etiam legatario quantitatibus debeantur fructus seu usurae.
8. Piae causa debeantur ipso iure fructus rei legatae.

D I S C. XXXI.

Benedictus Bisfolus, instituit haerede Collegio Societatis Jesu Florentiae, mandavit haereditis in primis quatuor annis ex ejus bonis, & iutibus haereditariis percipiendos, per administratores deputandos ab eisdem Societatis Praeposito Generali, singulis temporibus, prout exierunt, consignari domui Probationis ejusdem Civitatis usque ad summam scutorum 10. mill. investitorum in bona stabilia; In codicillis autem disposuit, quod in eventum, in quem recuperarentur credita per ipsum in Civitate Neapolis consequenda, repositum esset in arbitrio ejusdem Praepositi Generalis dicta scuta 10. mill. Collegio, vel Domui applicata, prout expedire judicaverit; Quare sequuta post aliquod tempus dicta recuperatione, determinaque P. Generali dicta scuta 10. milla ad beneficium Collegii cedere debere. Cum hoc medio tempore summa ex fructibus obvenita per administratores in emptionem bonorum ac iurium fructiferorum essent conversae, praetendebatur ex parte dictae Domus Probationis, eos a Collegio haerediti sine tanquam legatario deberi, dictaque controversia in forma extrajudiciali delata ad eundem P. Generalem, ab isto de meo voto pro veritate conclusus.

Contra petentem fructus respondendum censui, ex eo potissime fundamentum, quod legatum praedictum non fuit purum, sed conditionale, & sub conditione, quae sine dicitur suspensiva, sive resolutoria, reducit causam ad non causam, & titulum ad non titulum, ac efficit, ut Domus praedicta non fuerit legataria, & consequenter nullum jus habere poterat hujusmodi fructus percipiendi, absque necessitate assumendi alterum inspectionem super retroactione favore legatarii ad sum initium, cum illa intraret, quod Domus praedicta, cujus jus eventualiter est resolutum, percepisset hoc medio tempore fructus, ad quorum restitutionem alter legatarius veniret agendo, sed cum fructus praedicti percepti essent per ipsum haereditem, cujus favore purificatio conditionis fecit, ut legatum sibi applicaretur, seu verius, ut ejus obligatio praestandi legatum resolveretur ac cessaret, videtur nullum superesse titulum, cujus ratione, ille qui veniebat agendo, detectus non legatarius & non dominus, praetendere posset ab eo, qui declaratus est dominus, praetendere posset ab eo, qui declaratus est dominus, fructus qui nunquam dantur, postquam quis agnovit se non esse dominum, quoniam agitur de percipiendis, vel de extantibus, cum solum tentetur excusatio a restitutione eorum, qui in statu bonae, vel non male fidei percepti, & consumpti sunt ex deductis *decis. 3. part. 7. rec. Greg. & adden. dec. 74. Baratt. & Add. decis. 148. & passim.*

Quia vero plures Consulti, ac etiam Morales dictae Civitatis plene pro Domo acrice scripserunt, pleraque deducunt circa privilegium Ecclesiae, seu pia causa super ascensionem inter usurios ex legato etiam quantitatibus, sive super translatione domini legatae, quae ipso jure fit in Ecclesiam, cui proinde fructus debeantur; Idcirco ad satisfaciendum; tam scriptis, quam etiam iis, qui praesentes dictae Domus partes tuebantur, examinando materiam fructuum, seu accessionum legatariorum, duas in proposito constituebam inspectiones. Unam super usuris, seu accessionibus per haereditem debitam Ecclesiae, vel pia causa pro legato quantitatibus, istius solutione pendente; Et alteram super fructibus illarum specierum, seu bonorum, in quorum acquisitionem legata quantitas per administratores singulis quibusque temporibus ex testatoris iudicio erogata fuerat.

Quoad primam, quamvis inspecta juris civilis dispositione, data mora in haeede, ab isto usurae legatariorum, licet in quantitate consentientium, legataris debeantur, ad text. in *l. 1. C. de usur. legat. cum concord.* Attramen receptum est hanc juris civilis dispositionem de iure canonico, in hac materia Bald.

FLORENTINA FRUCTUS LEGATI INTER COLLEGIUM, ET DOMUM PROBATIONIS SOCIETATIS JESU FLORENTIAE.

Discursus pro veritate.

De usuris legati consistente in quantitate, An debeantur legatario conditionalis, cujus jus ex subsecuto resolutum sit, si pecunia interim fuerit per haereditem investita in bona fructifera.